

Osana IkäihMe-hankkeen toimintaa toteutettiin kuudelle hankkeen suunnittelutyöpajoihin osallistuneelle ikäihmiselle yksilöhaastattelu. Haastatteluissa keskusteltiin haastateltavan mediasuhteeseen liittyvistä asioista kuten mediavalinnoista, median käytöstä ja suhtautumisesta digitaalista mediaa kohtaan. Haastateltavista kolme oli naisia ja kolme miehiä ikähaarukan ollessa 67–80 vuotta. Tavoitteena oli tuottaa myönteisestä näkökulmasta tutkimusta selvittäen, ilmeneekö ikäihmisten mediasuhteissa viisauden piirteitä ja miten ne ilmenevät, sekä mitä roolia rikas elämäkokemus erilaisten medioiden parissa näyttelee heidän mediasuhteessaan.

Haastatteluiden analyysin ohjaamista varten oli muodostettu teoreettinen viisauden piirteiden kehikko, jossa hyödynnettiin tutkimuskirjallisuutta noin 30 vuoden aikajänteeltä. Tutkimuskirjallisuuden perusteella viisauden piirteitä tai viisauteen liitettäviä rakennuspalikoita ovat *älykkyys ja tietämys, hyvä arvostelukyky, reflektointi ja kriittinen ajattelu, empatia ja muista välittäminen, hyvien neuvojen lähteenä oleminen, kypsyyt ja henkilökohtainen kasvu, itsensä ymmärtäminen ja omien toimintojen säätely, tietous ettei aina tiedä kaikkea, avoimuus uudelle, ymmärrys asioiden tilannesidonnaisuudesta, monipuolinen ongelmien ratkaiseminen, kokemuksen hyödyntäminen, (sosiaalinen) mukautuvuus, eettisyys sekä tavoitteellisuus.*

Haastatteluiden keskeisimmät tulokset ovat:

- Ikäihmiset osoittivat viisauden piirteitä mediasuhteissaan empatiaa huokuvalla huolella muista sukupolvista digitalisaation pyörteissä. Muun muassa tiedon käsittämisen pelättiin pirstaloituvan digitaalisen median tulvan johdosta, ja sosiaalisen median nähtiin aiheuttavan säröjä nuorten kasvokkaisille suhteille.
- Haastateltavat ymmärsivät yksilöllisiä eroja mediasuhteissa eri sukupolvien välillä, mutta tiedostivat hyvin tarkkaan heille itselleen parhaan tavan toimia median parissa.
- He olivat kriittisiä uutisten lukemisen, henkilökohtaisten tietojen jakamisen ja televisiotarjonnan suhteen.
- Haastateltavat reflektoivat tarkkaan omaa mediasuhdettaan ja hyödynsivät kokemustaan jakamalla nuoremmille neuvoja, soveltamalla aiemmin opittuja mediataitoja nykyisyydessä sekä olemalla notkeita perinteisten ja digitaalisten medioiden ja sovellusten käyttämisen suhteen.

Tulosten perusteella keskeisimmät johtopäätökset ovat:

- Ikäihmisten joukossa on mediasuhteeltaan taitavia kriittisiä ja itsetietoisia viisauden piirteitä osoittavia henkilöitä. Tämän tulisi näkyä enemmän myös alan tutkimuskentällä.
- Ikäihmisten neuvot koskien digitaalisen median hättävaiikutuksia tulisi ottaa huomioon yhteiskunnallisessa keskustelussa arvokkaana näkökulmana.

Lähde: Cornér, T. (2019). Viisauden piirteiden ilmentymät ikäihmisten mediasuhteissa. Arvioitavaksi lähetetty käsikirjoitus.